

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра туристичного бізнесу та країнознавства

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

В.о. декана факультету міжнародних
економічних відносин

та туристичного бізнесу

Тетяна МІРОШНИЧЕНКО

30 жовтня 2023 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

Туристичні ринки України

рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
галузь знань	24 «Сфера обслуговування»
спеціальність	242 «Туризм»
освітня програма	« Туризм»
спеціалізація	_____
вид дисципліни	за вибором
факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу	

2023/ 2024 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою факультету факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

від " 29 " серпня 2022 року, протокол № 1

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

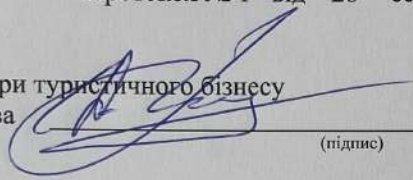
канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри туристичного бізнесу та країнознавства
Ганна ГАПОНЕНКО

канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри туристичного бізнесу та країнознавства
Ірина ШАМАРА

Програму схвалено на засіданні кафедри туристичного бізнесу та країнознавства

Протокол № 1 від " 28 " серпня 2022 року

Завідувач кафедри туристичного бізнесу
та країнознавства

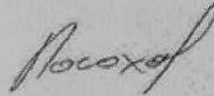
(підпис)

Анатолій ПАРФІНЕНКО

(прізвище та ініціали)

Програму погоджено з гарантом (керівником проектної групи)
освітньої-професійної програми «ТУРИЗМ»

Гарант (керівник проектної групи) освітньої-професійної програми « ТУРИЗМ»

(підпис)

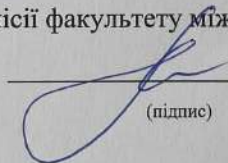
Іван ПОСОХОВ

(прізвище та ініціали)

Програму погоджено науково-методичною комісією міжнародних економічних відносин
та туристичного бізнесу

Протокол № 1 від " 29 " серпня 2022 року

Голова науково-методичної комісії факультету міжнародних економічних відносин та
туристичного бізнесу

(підпис)

Лариса ГРИГОРОВА-БЕРЕНДА

(прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Туристичні ринки України» складена відповідно до освітньо-професійних програм «Туризм» підготовки бакалавра за спеціальністю 242 – «Туризм»

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни є формування знань і навичок аналізу потенціалу розвитку спеціалізованих напрямів туристичної галузі, що забезпечують реалізацію різноманітних туристичних потреб населення, сприяють оздоровленню нації, підвищенні працездатності, розвитку фізичних і духовних якостей членів суспільства.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є теоретична та практична підготовка студентів спеціальності «Туризм» з питань:

- ✓ характеризувати потенціал регіону (окремо взятої території, локальної ділянки) за наявністю розвитку спеціалізованих напрямів туристичної галузі, з подальшим виявлення найбільш цікавих туристичних об'єктів;
- ✓ аналізувати різноманітний туристичний потенціал певного регіону (території, місцевості, туристичної ділянки), згідно з найбільш привабливими для даного регіону напрямками;
- ✓ визначати найбільш перспективний напрямок подальшого розвитку туристичної галузі, спираючись на природні та природоохоронні об'єкти, особливості клімату, мінералізації водних ресурсів тощо;
- ✓ характеризувати туристичні системи світу за їх придатністю до створення ідеальних умов для розвитку різноманітних видів спеціалізованого туризму.

- формування наступних загальних компетентностей:

ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя

ЗК 3. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо

ЗК 4. Здатність до критичного мислення, аналізу і синтезу

ЗК 6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел

ЗК 7. Здатність працювати в міжнародному контексті

ЗК 8. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій

ЗК 9. Вміння виявляти, ставити і вирішувати проблеми

ЗК 10. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово

ЗК 12. Навички міжособистісної взаємодії

ЗК 13. Здатність планувати та управляти часом

ЗК 14. Здатність працювати в команді та автономно

- формування наступних фахових компетентностей:

ФК1. Знання та розуміння предметної області та розуміння специфіки професійної діяльності

ФК 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях

ФК 3. Здатність аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал територій

ФК 4. Здатність аналізувати діяльність суб'єктів індустрії туризму на всіх рівнях управління

ФК 5. Розуміння сучасних тенденцій і регіональних пріоритетів розвитку туризму в цілому та окремих його форм і видів

ФК 10. Здатність здійснювати моніторинг, інтерпретувати, аналізувати та систематизувати туристичну інформацію, уміння презентувати туристичний інформаційний матеріал

1.3. Кількість кредитів: 3

1.4. Загальна кількість годин: 90

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
за вибором	
Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Рік підготовки	
4-й	4-й
Семестр	
8-й	8-й
Лекції	
24 год.	8 год. (2 год. ауд. 6 дист.)
Практичні, семінарські заняття	
12 год.	
Самостійна робота	
54 год.	82 год.
Індивідуальні завдання	
-	

1.6. Заплановані результати навчання

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти мають досягти наступних результатів:

ПРН11. Володіти державною та іноземною (ними) мовою (мовами), на рівні, достатньому для здійснення професійної діяльності.

ПРН16. Діяти у відповідності з принципами соціальної відповідальності та громадянської свідомості.

ПРН18. Адекватно оцінювати свої знання і застосовувати їх в різних професійних ситуаціях.

ПРН20. Виявляти проблемні ситуації і пропонувати шляхи їх розв'язання.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Тема 1. Сутність, структура та функції ринку туристичних послуг.

Поняття ринку туристичних послуг. Структура ринку туристичних послуг. Функції ринку туристичних послуг. Туристичні підприємства. Сегменти туристичного ринку.

Тема 2. Ринок туристичних послуг та його територіальна організація.

Поняття туристичного ринку. Ринок як форма організації споживання: класифікація, структура, ієрархія. Ринок послуг в структурі світового господарства. Поняття світового ринку. Структура світового ринку. Ринок послуг як складова світового ринку. Структура невиробничої сфери. Поняття "послуги". Основні класифікації послуг. Специфіка туристичної послуги, характерні ознаки туристичного ринку. Взаємодія туристичного

ринку і території. Поняття туристичної діяльності. Стадії туристичного обслуговування. Таксономічна система рекреаційних районів. Територіальна структура туристичного ринку. Ієрархічні рівні геопросторової організації туризму. Механізм формування та функціонування місцевого туристичного ринку.

Тема 3. Індустрія туризму – основа розвитку національного ринку туристичних послуг

Формування національного туристичного ринку. Поняття “індустрія туризму”. Індустрія туризму як міжгалузевий комплекс, її місце і роль у господарському комплексі країни. Структура індустрії туризму. Характеристика складових індустрії туризму. Зв’язок індустрії туризму з господарським комплексом території. Територіальна організація індустрії туризму, її елементи. Взаємозв’язок туризму з національною економікою. Сутність і чинники формування національного ринку туристичних послуг

Тема 4. Національні туристичні ринки: структура та типологія.

Поліструктурність туристичного ринку. Класифікаційні ознаки туристичного ринку. Типологія національних туристичних ринків. Типи національних туристичних ринків.

Організаційно-правові передумови розвитку туристичного бізнесу в Україні. Переваги та вади туристичного законодавства та державної туристичної політики в Україні. Структура державного управління туристичною галуззю в Україні. Показники конкурентоспроможності туристичної галузі країни. Конкурентні переваги туристичних підприємств України на зовнішніх ринках туристичних послуг.

Тема 5. Чинники розвитку туристичного бізнесу в Україні

Чинники, які впливають на територіальну організацію ринку туристичних послуг області. Демографічні чинники формування ринку туристичних послуг. Соціально-економічні чинники формування ринку туристичних послуг. Природні та історико-культурні туристичні ресурси області. Інфраструктурні туристичні ресурси. Оцінка формування туристичних потоків в регіоні. Аналіз розвитку туристичного бізнесу області.

Тема 6. Економічний потенціал сучасного туристичного бізнесу в Україні

Показники розвитку туристичного бізнесу в Україні. Структура та динаміка туристичних потоків в Україні. 3. Зміни у географічній структурі туристичних потоків в Україні. Сучасний стан туристичного бізнесу в Україні.

Тема 7. Сегментація і територіальна організація ринку туристичного попиту

Сегментування туристичного ринку. Типи туристів. Поняття, вимоги та обмеження туристичного ринку. Види сегментування туристичного ринку. Методи сегментування туристичного ринку. Сутність туристичного попиту, основні риси. Потреби і попит. поживчий вибір в туризмі. Сучасні тенденції туристичного попиту.

Тема 8. Тур як основний ринковий продукт

Класифікація турів. Принципи та методика розробки турів. Ціноутворення. Ринкова стратегія виробника.

Тема 9. Регіональні особливості споживання туристичних послуг

Туристичне споживання як результат ринкової діяльності. Обсяг туристичного споживання. Структура туристичного споживання. Етапи витрат туриста. Схема реалізації туристських послуг і товарів у міжнародному туризмі. Співвідношення попиту й пропозиції. Стан рівноваги на ринку турпослуг. Макрорегіональний аналіз туристичного споживання. Показники розвитку міжнародного туризму. Динаміка міжнародних туристичних потоків. Регіональна структура туризму.

Тема 10. Стратегія виходу України на світовий ринок туристичних послуг

Вплив глобалізації на розвиток туристичного бізнесу в Україні. Чинники зовнішньоекономічної діяльності туристичних підприємств за умов глобалізації. Безпека зовнішньоекономічної діяльності туристичних підприємств. Модель сталого розвитку туристичної сфери країни. Державна програма розвитку туризму в Україні. Економічні стратегії розвитку туристичного бізнесу в Україні.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
л		п	лаб.	інд.	с. р.	л		п	лаб.	інд.	с. р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 1.	9	2	1			6	9	2				7
Тема 2.	9	2	1			6	9					9
Тема 3.	9	2	1			6	9	2				7
Тема 4.	9	2	1			6	9					9
Тема 5.	9	2	1			6	9					9
Тема 6.	9	2	1			6	9					9
Тема 7.	9	3	2			4	9	2				7
Тема 8.	9	3	1			5	9					9
Тема 9.	9	3	1			5	9					9
Тема 10.	9	3	2			4	9	2				7
Разом	90	24	12			54	90	8				82

4. Темі семінарських (практичних, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Сутність, структура та функції ринку туристичних послуг.	1
2	Ринок туристичних послуг та його територіальна організація.	1
3	Індустрія туризму – основа розвитку національного ринку туристичних послуг.	1
4	Національні туристичні ринки: структура та типологія.	1
5	Чинники розвитку туристичного бізнесу в Україні.	1
6	Економічний потенціал сучасного туристичного бізнесу в Україні.	1
7	Сегментація і територіальна організація ринку туристичного попиту.	2
8	Тур як основний ринковий продукт.	1
9	Регіональні особливості споживання туристичних послуг.	1
10	Стратегія виходу України на світовий ринок туристичних послуг.	2
	Разом	12

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Вид : позааудиторна Зміст: Поглиблене вивчення матеріалу за темою: «Сутність, структура та функції ринку туристичних послуг» Вивчити самостійно та підготувати короткі доповіді	7	7
2	Вид : позааудиторна Зміст: Поглиблене вивчення матеріалу за темою: «Ринок туристичних послуг та його територіальна організація» Вивчити самостійно та підготувати короткі доповіді	6	9
3	Вид : позааудиторна Зміст: Поглиблене вивчення матеріалу за темою: «Індустрія туризму – основа розвитку національного ринку туристичних послуг.» Вивчити самостійно та підготувати короткі доповіді	6	7
4	Вид : позааудиторна Зміст: Поглиблене вивчення матеріалу за темою: «Національні туристичні ринки: структура та типологія» Вивчити самостійно та підготувати короткі доповіді	6	9
5	Вид : позааудиторна Зміст: Поглиблене вивчення матеріалу за темою: «Чинники розвитку туристичного бізнесу в Україні» Вивчити самостійно та підготувати короткі доповіді	6	9
6	Вид : позааудиторна Зміст: Поглиблене вивчення матеріалу за темою: «Економічний потенціал сучасного туристичного бізнесу в Україні» Вивчити самостійно та підготувати короткі доповіді	6	9
7	Вид : позааудиторна Зміст: Поглиблене вивчення матеріалу за темою: «Сегментація і територіальна організація ринку туристичного попиту» Вивчити самостійно та підготувати короткі доповіді	6	7
8	Вид : позааудиторна Зміст: Поглиблене вивчення матеріалу за темою: «Тур як основний ринковий продукт» Вивчити самостійно та підготувати короткі доповіді	4	9
9	Вид : позааудиторна Зміст: Поглиблене вивчення матеріалу за темою: «Регіональні особливості споживання туристичних послуг» Вивчити самостійно та підготувати короткі доповіді	5	9
10	Вид : позааудиторна Зміст: Поглиблене вивчення матеріалу за темою: «Стратегія виходу України на світовий ринок туристичних послуг» Вивчити самостійно та підготувати короткі доповіді	5	7
	Разом	54	82

6. Індивідуальні завдання

Індивідуальне завдання не передбачено навчальним планом підготовки бакалавра за спеціальністю «Туризм» ОП «Туризм»

7. Методи навчання.

Методи навчання, як впорядковані способи взаємопов'язаної, цілеспрямованої діяльності викладача та студентів, спрямовані на ефективне розв'язання навчально-виховних завдань, реалізуються через систему прийомів та засобів навчальної діяльності. Прийоми навчання (конкретні дії викладача та студентів), спрямовані на реалізацію вимог методів. Засоби навчання – різноманітне навчальне обладнання, яке використовується у системі пізнавальної діяльності, зокрема, технічні засоби.

7.1. Словесні методи навчання:

- лекція;
- бесіда;
- розповідь;
- пояснення;

7.2. Наочні методи навчання:

- ілюстрація;
- демонстрація;

7.3. Практичні методи навчання:

- метод робіт з письмовими джерелами;
- метод робіт з аудіо/ відеоматеріалами;
- практичні заняття.

8. Методи контролю

При вивченні дисципліни «Туристичні ринки України» застосовуються наступні методи контролю: усний, письмовий та тестовий. Контроль з дисципліни складається з поточного контролю, який проводиться у формі усного опитування або письмового експрес-контролю на семінарських заняттях та лекціях, у формі виступів студентів при обговоренні питань на семінарських заняттях, виконання практичних завдань, у формі тестування, тощо. Результати поточного контролю (поточна успішність) враховуються при визначенні підсумкової оцінки з дисципліни.

Засвоєння тем (поточний контроль) контролюється на семінарських та практичних заняттях відповідно до конкретних цілей, засвоєння змістових розділів (проміжний контроль) – на практичних та семінарських підсумкових заняттях.

Застосовуються такі засоби діагностики рівня підготовки студентів:

- тестові завдання;
- виконання практичних завдань.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних та семінарських занять. Сума балів, які студент денної чи заочної (дистанційної) форм навчання може набрати за різними видами поточного контролю, дорівнює 60

Семестровий підсумковий контроль з дисципліни є обов'язковою формою контролю навчальних досягнень студента. Він проводиться відповідно до навчального плану у вигляді семестрового заліку в терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обов'язі навчального матеріалу, визначеному програмою дисципліни «Туристичні ринки України». Максимальна кількість балів за успішне виконання залікових завдань – 40.

Сумарна оцінка за вивчення дисципліни розраховується як сума поточних оцінок та балів, отриманих за результатами підсумкового семестрового контролю. Загальна сума балів поточного і підсумкового семестрового контролю складає 100.

Критерії оцінювання відповідей на заліку:

Час виконання – до 60 хвилин

Теоретичне питання – 20 балів

Творче питання – 20 балів

УВАГА! У разі використання заборонених джерел студент на вимогу викладача залишає аудиторію та одержує загальну нульову оцінку (0).

У разі настання/подовження дії обставин непоборної сили (в тому числі запровадження жорстких обмежень з заборонаю відвідування ЗВО) здобувачам вищої освіти денної та заочної форм навчання надається можливість скласти ЗАЛІК дистанційно на платформі Moodle в дистанційному курсі «Туристичні ринки України», режим доступу: <https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=6545> .

9. Схема нарахування балів

Структура та складові підсумкової оцінки з дисципліни:

Вивчення тем – 60 балів (виконання 10 завдань та проміжний контроль)

Підсумковий контроль – 40 балів (з них: відповідь на теоретичне питання – 20 балів; творче питання – 20 балів)

Денна / заочна (дистанційна) форми навчання

Поточний контроль, самостійна робота										Проміжний контроль	Разом	Залікова робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10				
4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	20	60	40	100 (мінімум – 50)
60 (мінімум - 20 з урахуванням усіх видів робіт)													

T1, T2 ... T10 – теми розділів.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка	
	для чотирьохрівневої шкали оцінювання	для дворівневої шкали оцінювання
90 – 100	відмінно	зараховано
70-89	добре	
50-69	задовільно	
1-49	незадовільно	не зараховано

10. Рекомендована література

Основна література

1. Мальська М.П., Антонюк Н.В., Ганич Н.М. Міжнародний туризм і сфера послуг: підручник. К. : Знання, 2008. 661 с.
2. Мальська М. П., Худо В. В., Цибух В. І. Основи туристичного бізнесу. К.: Центр навчальної літератури, 2004. 272 с.
3. Особливості формування та реалізації туристичної політики держави: міжнародний, національний, регіональний досвід / за ред. А.Ю. Парфіненка, Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2013. 280 с.
4. Парфіненко А. Ю. Міжнародний туризм в Україні геополітичні аспекти глобального явища. *Актуальні проблеми міжнародних відносин*: зб. наукових праць. Випуск 126 (частина I). К.: Київський національний університет імені Тараса Шевченка. Інститут міжнародних відносин, 2015. С. 12-22. doi: [10.17721/apmv.2015.126.1.12-23](https://doi.org/10.17721/apmv.2015.126.1.12-23).
5. Про схвалення Стратегії розвитку туризму та курортів на період до 2026 року. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 16 березня 2017 р. № 168-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/168-2017-%D1%80>
6. Парфіненко А.Ю. Національна держава і міжнародний туризм у вимірах глобалізації: вступ до курсу «Туристичне країнознавство». Х.: Бурун Книга, 2009. 128 с.
7. Парфіненко А.Ю., Сідоров В.І., Любіцева О.О. Туристичне країнознавство: підручник. 2-ге вид., переробл. і доповн. К.: Знання, 2015. 551 с.
8. Петранівський В. Л., Рутинський М. Й. Туристичне краєзнавство. К.: Знання, 2006. 575 с.
9. Русинський М.Й. Географія туризму України: навч.-метод. посіб. 2-ге вид. переробл і доп. К.: Центр навчальної літератури, 2004. 160 с.
10. Сідоров М.В., Юрченко О.Є., Юрченко С.О. Україна на світовому ринку туристичних послуг: сучасний стан та перспективи розвитку: монографія. Х.: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2017. 256 с.
11. Стафійчук В. І. Рекреалогія: навч. посіб. 2-е вид. Київ: Альтерпрес, 2010. 264 с.
12. Туристичне країнознавство: країни-лідери туризму : навч. посіб. / під ред.: О.О. Любіцевої. К. : Альтерпрес, 2008. 436 с.
12. Туристичне країнознавство. Європа : навч. посіб. / за ред. М. П. Мальська, М. Гамкало, О. Ю. Бордун. К.: Центр учб. літ-ри, 2009. 224 с.
14. Яценко Б.П., Бабарицька В.К. Країнознавство: основи теорії: навч.посіб. К.: Либідь, 2009. 312 с.

Допоміжна література

15. Бейдик О.О. Рекреаційно-туристські ресурси України: методологія та методика аналізу, термінологія, районування. К.: КНУ, 2001. 397 с
16. Бейдик О.О. Словник-довідник з географії туризму, рекреалогії та рекреаційної географії. К.: Інститут туризму федерації профспілок України, 1997. 130 с.
17. Гапоненко Г.І., Парфіненко А.Ю., Шамара І.М. Сільський зелений туризм: навчальний посібник (для студентів спеціальності «Туризм»). Суми: ПФ «Видавництво «Університетська книга», 2019. 191 с.
18. Лиман С. І., Парфіненко А. Ю., Посохов І. С. Історія туризму: навчальний посібник (для студентів спеціальності «Туризм»). Суми: ПФ «Видавництво «Університетська книга», 2018. 372 с.
19. Ткаченко Т.І. Сталий розвиток туризму: теорія, методологія, реалії бізнесу. К. : Київ, нац. торг.-екон. ун-т, 2006. 537 с.

20. Туристичний імідж регіону: монографія / за ред. А. Ю. Парфіненка. Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2011. 312 с.
21. Юрченко С.О., Юрченко О.Є. Міжнародний туризм: навч. посіб. (для студентів спеціальностей «Туризмознавство», «Міжнародні економічні відносини»). Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2016. 328 с.
22. Ashford, D. (2003) *Spaceflight Revolution*, Imperial College Press, London.
23. Becken, S. (2015) *Tourism and Oil*, Channel View, Clevedon.
24. Beirman, D. (2018) Tourism crisis and safety management, pp. 154–170 in Cooper, C., Volo, S., Gartner, W.C. and Scott, N. (eds) *The Sage Handbook of Tourism Management: Applications of Theories and Concepts to Tourism*, Sage, London.
25. Butler, R.W. (2015) Tourism area life cycle, pp. 183–226 in Cooper, C. (ed.) *Contemporary Tourism Resources, Volume 1 Goodfellow*, Oxford.
26. Cohen, S. and Hopkins, D. (2019) Autonomous vehicles and the future of urban tourism. *Annals of Tourism Research*, 74, 33–42.
27. Day, J. and Chin, N. (2018) Tourism, energy, oil and water, pp. 466–481 in Cooper, C. et al. (eds) *The Sage Handbook of Tourism Management: Theories, Concepts and Disciplinary Approaches to Tourism*, Sage, London.
28. Dwyer, L. (2014) Transnational corporations and the globalisation of tourism, pp. 197–209 in Lew, A.L., Hall, C.M. and Williams, A.M. (eds) *The Wiley Blackwell Companion to Tourism* Wiley, Chichester.
29. Dasenbrock, J. (2002) The pros and cons of ecotourism in Costa Rica. *Trade Environment Database Case Studies*, 648, 1–12.
30. Fennell, D.A. and Cooper, C. (2020) *Sustainable Tourism: Principles, Contexts and Practices* Channel View, Bristol.
31. Hoffman, L. (2016) In Havana, Tourism Development before the US Tsunami. *Metropolitica*, 22, 3.
32. Mowforth, M. and Munt, I. (2008) *Tourism and Sustainability*, 2nd edition. Routledge, Abingdon.
33. Pattullo, P. (2005) *Last Resorts: The Cost of Tourism in the Caribbean*, 2nd edition, New York University Press, New York.
34. Poon, A. (2018) *Overcoming Overtourism*, LEVE-Global, Trinidad and Tobago.
35. Peeters, P., Szimbo, B. and Duijnisveld, D. (2007) Major environmental impacts of European tourism transport. *Journal of Transport Geography*, 15 (1), 83–93.
36. Prideaux, B. (2018) Tourism and surface transport, pp. 297–313 in Cooper, C., Volo, S., Gartner, W.C. and Scott, N. (eds) *The Sage Handbook of Tourism Management Theories, Concepts and Disciplinary Approaches to Tourism*, Sage, London.
37. Ron, A. and Timothy, D. (2019) *Contemporary Christian Travel*, Channel View Publications, Bristol.
38. Stone, R., Hartmann, P., Seaton, A., Sharpley, R. and White, L. (eds.) (2018), *The Palgrave Handbook of Dark Tourism Studies*, Palgrave, London.
39. Spector, S. and Higham, J. (2019) Space tourism in the Anthropocene. *Annals of Tourism Research*, 79, doi:10.1016/j.annals.2019.102772.
40. Timothy, D. (2018) Globalisation, supranationalism and tourism, pp. 569–581 in Cooper, C. et al. (eds) *The Sage Handbook of Tourism Management: Theories, Concepts and Disciplinary Approaches to Tourism*, Sage, London.
41. *World Geography of Travel and Tourism: A Regional Approach* / ed. by Alan Lew, C. Michael Hall. 2008. 376 p.

Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

42. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. URL: <http://www.kmu.gov.ua>.
43. Офіційний веб-портал Верховної ради України. URL: <http://rada.gov.ua>.

44. Офіційний сайт Всесвітньої туристичної організації (ЮНВТО). URL: <http://www2.unwto.org>
45. Офіційний сайт Всесвітньої Ради з туризму та подорожей (WTTC). URL: <http://www.wttc.org>

11. Особливості навчання за денною формою в умовах подовження дії обставин непоборної сили

В умовах дії форс-мажорних обмежень освітній процес в університеті здійснюється відповідно до наказів / розпоряджень ректора або за змішаною формою навчання (дистанційно (за затвердженим розкладом занять) на платформі Zoom проводяться всі лекційні заняття; дистанційно на платформі Moodle (<https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=6545>) проводяться практичні (семінарські), індивідуальні заняття та консультації, контроль самостійної роботи; аудиторно (за затвердженим розкладом занять) проводяться до 10% практичних та семінарських занять у навчальних групах кількістю до 20 осіб з урахуванням відповідних санітарних і протиепідемічних заходів) або повністю дистанційно в синхронному режимі. Складання підсумкового семестрового контролю: в разі запровадження жорстких обмежень з заборонаю відвідування ЗВО студентам денної форми навчання надається можливість скласти залік дистанційно на платформі Moodle в дистанційному курсі «Туристичні ринки України», режим доступу: <https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=6545> .